

یادداشت

ضرورت پوشش بیمه‌ای خدمات مامایی

مختاب ربیعی

رئیس‌کلینیک

مامایی از مشاغل بسیار مهم و حساس جوامع به شمار می‌رود؛ زیرا ماما هم حافظ سلامت مادران و زنان و هم نوزادان است. در دوره کنونی با توجه به قوانین بالادستی «سیاست‌های کلی جمعیت» و «قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» در کشور، جامعه مامایی در کانون توجه قرار گرفته است. این حرفه از کهن‌ترین مشاغل به شمار می‌رود و آموزش رسمی آن در کشور ماقدمتی صدساله دارد و حدود یک قرن است که این رشته در مراکز آموزش عالی کشور تدریس می‌شود.

مهمترین وظایفی که ماما بر عهده‌دار دمرقبت‌های سلامت‌محور از مادران، زنان و نوزادان است.انجام غربالگری‌های سرطان از جمله سرطان سینه و دهانه رحم، مراقبت‌های دوران بارداری، زایمان و پس از زایمان وواکسیناسیون نوزاد و مادر از جمله امور مامایی را تشکیل می‌دهد. به این ترتیب، ماما نقش مهمی در ارتقای سطح سلامت خانواده بر عهده دارد. بی‌شک، دانش، تجربه و توانمندی ماما می‌تواند در دستیابی به جامعه سالم مؤثر واقع شود. بر اساس آمار سازمان بهداشت جهانی، ماما می‌تواند از وقوع ۸۰ درصد مرگ‌ومیرهای حوزه زایمان جلوگیری کند. خدمات مامایی در واحدهای بهداشت خانواده و بهداشت باروری بیمارستان‌ها و درمانگاه‌های تأمین اجتماعی به صورت رایگان ارائه و با توجه به کیفیت مناسب، این خدمات با استقبال مردم مواجه می‌شود. به‌رغم خدمات متنوع بهداشت خانواده، بهداشت باروی، مراقبت‌های دوران بارداری، زایمان و پس از زایمان در حیطه شغلی ماما قرار دارد، اما متأسفانه ارائه خدمات مامایی تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار ندارد و سازمان‌های بیمه‌گر با ماما قرارداد منعقد نمی‌کنند که این مسأله یکی از مهمترین چالش‌های مامایی را تشکیل می‌دهد. پوشش

بیمهای تجویزهای دارویی، سونوگرافی و آزمایش توسط ماما می‌توانست سبب رونق استقبال از خدمات مامایی شود. با مطرح شدن طرح‌های جوانی جمعیت و پزشک خانواده بر خورداری از این پوشش بسیار ضروری است. معتمد جدای شرایط پرتنش و پراضطرابی که در آزمایشگاه ما با آن مواجه می‌شویم، وقتی تولدی اتفاق می‌افتد خستگی از جان ما بیرون می‌رود. هنگامی که مادر از تخت زایمان پایین می‌آید و نوزاد خود را در آغوش می‌کند و به او شیر می‌دهد، زیباترین احساس را تجربه می‌کنیم.

خبر

گرامیداشت روز ماما در سمنان

طی مراسمی به مناسبت روز جهانی ماما در بیمارستان «شفا»ی سمنان از مامای نمونه این مرکز تجلیل شد. مدیر درمان تأمین اجتماعی استان سمنان در مراسم گرامیداشت روز ماما که به همت و میزبانی کارکنان بخش زایشگاه بیمارستان شفا در این مرکز برگزار شد، ضمن تبریک این روز، گفت: «هامانقش محوری در حفظ سلامت مادران و نوزادان دارد و خلق ماندگارترین و زیباترین لحظه زندگی یعنی تولد نوزاد به دست ماما رقم می‌خورد.»

دکتر محمد کاظم امیدیان روز جهانی ماما افرصت مناسبی برای توجه هرچه بیشتر به جایگاه و اهمیت حرفه مامایی در ارتقای سلامت خانواده و تأمین سلامت جامعه دانست و افزود: «تلاش شبانه‌روزی همکاران ماما در حفظ سلامت هم‌زمان مادر و نوزاد ستودنی است.» او با تأکید بر لزوم برنامه‌ریزی منسجم در راستای بهبود شاخص‌های سلامت مادران و نوزادان گفت: «خوش‌حیثانته پیشرفت فیزیکی احداث بلوک جدید زایمان در وضعیت مطلوبی است و با بهره‌برداری از این بخش، خدمات با شرایط بهتر و مطلوب‌تر به بیمه‌شدگان ارائه خواهد شد.» مدیر درمان تأمین اجتماعی استان سمنان همچنین با قدردانی از پزشکان متخصص زنان و زایمان از اهتمام ویژه بیمارستان در ترویج و توسعه زایمان طبیعی تشکر کرد.

در گفت‌وگو با آتیه‌نو مطرح شد

مامایی، حرفه‌ای پرتنش

و رسیدگی است. پرداخت‌های نابرابر، سخت و زیان‌آور تلقی نشدن این حرفه و نداشتن تعرفه خدمات از جمله مهمترین مسائل مامایی به شمار می‌رود. روز جهانی ماما فرصت مغتنمی برای روشن شدن زوایا و مسائل این حرفه بود که در گفت‌وگو با مریم جانی، مامای بیمارستان تأمین اجتماعی شهید رحیمی بیر جند انجام شد. این گفت‌وگورا پیش رو دارید.

مهمترین چالش حرفه‌ای شما چیست؟

یکی از مهمترین مسائل حرفه مامایی، استرس و تنش‌های ناشی از این شغل است؛ زیرا ماما با جان دوانسان سروکار دارد. کند شدن صدای قلب جنین، تشنج و ایجاد خونریزی برای مادر از مواردی است که هنگام وقوع و تارسیدن متخصص سر بیمار، ماما را نگران می‌کند. در عین حال که باید آرامش خود را حفظ کرده و اضطراب بیمار را نیز کاهش دهد. این تنش کاری در شیفت‌های بعدازظهر که متخصص زنان و زایمان مقیم در بیمارستان ما حضور ندارد، بیشتر است. در شیفت‌های صبح بسیاری از پزشکان از جمله متخصص زنان و زایمان، اطفال و بیهوشی در درمانگاه مشغول به خدمت هستند که در صورت بروز مشکل، سریعاً خود را بر سر بالین بیمار می‌رسانند، اما در شیفت‌های عصر و شب از متخصص آنکال استفاده می‌شود. مسأله دیگر اینکه حرفه مامایی با وجود سختی و تنش‌های ناشی از کار، جزو مشاغل سخت و زیان‌آور شناخته نشده است. این در حالی است که خدمات مامایی همانند خدمات پرستاری شامل اموری مانند رگ‌گیری، تزریقات، پانسمان، گرفتن نوار قلب و تست قند خون است که توسط ماما انجام می‌شود. با توجه به این توانمندی‌ها حتی برخی از همکاران ماما در بخش‌های زنان مشغول به خدمت هستند، در نتیجه انتظار می‌رود که مامایی نیز مانند پرستاری جزو مشاغل سخت و زیان‌آور شناخته شود. علاوه بر آن برای خدمات پرستاری تعرفه‌گذاری شده، اما برای خدمات مامایی که همان کارها را انجام می‌دهد، تعرفه‌ای تعیین نشده و این مسأله نیز سبب دلسردی همکاران ماما می‌شود.

به طور حتم، حرفه شما توأم با اتفاقات شیرین و گاه تلخ فراوانی است. چه خاطره‌ای در ذهن شما نقش بسته؟

همان طور که اشاره کردید در حرفه ما با توجه به اینکه تولدی آغاز می‌شود، یک رخداد به‌یادماندنی به وقوع می‌پیوندد که این موضوع به‌ویژه برای والدین جاودانه است و ماماها نیز در ثبت این خاطرات سهیم هستند. می‌توانم بگویم در هر زایمان، هنگامی که مادر صدای گریه نوزاد خود را می‌شنود، دعای خیری را نثار ماما می‌کند و این لحظه‌ای است که خستگی از جان ماما بیرون آمده و خدا را شاکر می‌شود که توانسته است بار دیگر لبخند رضایت را بر لب مادر بنشاند. بی‌تردید می‌گویم که نتیجه خیر این دعاها را در زندگی لمس کرده و متوجه خطرات و بلاهایی بودم که از سر فرزندانم گذشته است که همه اینها را نتیجه شغل مقدس مامایی می‌دانم.

میزان استقبال از خدمات مامایی در جامعه چقدر است و بیماران از کدام یک از خدمات و وظایف مامایی بیشترین بهره را می‌برند؟

با توجه به محدود بودن مطب‌های مامایی در سطح شهر، میزان استقبال از مراکز بهداشت که دارای خدمات مامایی است، بسیار چشمگیر است؛ به‌ویژه به دلیل اینکه این مراکز به طور رایگان مادران باردار را پذیرش می‌کنند،

مامایی شغل مقدسی است و شکوهمندترین ر خداد طبیعت که همانا زایش و آفرینش است در دستان ماما تجلی می‌یابد. حرفه مامایی در سال‌های اخیر؛ به‌ویژه با رویکرد قانونی جوانی جمعیت، از گوشه عزلت خارج شده و خدمات آن به عنوان مهمترین برنامه کشوری مورد توجه قرار گرفته است. با وجود بارز شدن جایگاه مامایی، این گروه حرفه‌ای همچنان با مسائلی دست‌وپنجه نرم می‌کنند که نیازمند توجه

گفت‌وگو

ساله صدرایی

روزنامه‌نگار

جایگاه ماما را در جامعه و حوزه درمان چگونه ارزیابی می‌کنید و اگر بخواهید ارزش و اهمیت خدمات مامایی را تعریف کنید، چه می‌گویید؟

باید بگویم مامایی، آمیخته‌ای از ابعاد حرفه‌ای و معنوی است؛ زیرا تولد هر نوزاد در دستان ماما تحقق می‌یابد. او هنگام درد و رنج مادران کنار آنها قرار داشته و کمک می‌کند تا نوزاد در کمال سلامت پای به این دنیا بگذارد. از این رو معتقدم جایگاه مامایی در حوزه درمان بسیار رفیع است. وظایف مامایی از ابعاد معنوی بی‌شباهت به شغل معلمی نیست؛ همان‌طور که یک معلم وظیفه تعلیم و تربیت کودک را بر عهده دارد، ماما نیز کمک می‌کند تا نوزادان در دوران جنینی، هنگام تولد و پس از تولد از زندگی سالمی برخوردار باشند و مادران هم بتوانند به‌دور از تشویش و اضطراب این مراحل را سپری کنند. به نظر می‌رسد ایفای مسئولیت مامایی پیش از هر وظیفه‌ای نیازمند برقراری ارتباط عاطفی با مادران باردار است و بدون برقراری این ارتباط امکان خدمت‌رسانی مناسب وجود ندارد...

... بله. این ارتباط بسیار مهم است. ماما علاوه بر انجام خدمات، حکم یک خواهر و مادر دلسوزی دارد که در تمام مراحل بارداری، مادر را حمایت می‌کند؛ به‌ویژه هنگام زایمان که بالای سر او قرار دارد و حتی پس از زایمان نیز او را تنها نمی‌گذارد. بسیاری از مادران به ماماها اعلام می‌کنند که اگر نبودید، زایمان ما به خوبی انجام نمی‌شد و می‌توان گفت ماما مانند یک فرشته از مادران مراقبت می‌کند.

مهمترین وظایف مامایی شامل چه خدماتی است؛ به‌ویژه با توجه به اهمیت جوانی جمعیت و فرزندآوری در کشور، این وظایف در چه زمینه‌هایی با اقبال توجه مواجه شده است؟

وظایف مامایی ابعاد گوناگونی را در حوزه سلامت مادر و کودک در بر می‌گیرد. امروزه علاوه بر بیمارستان‌ها، بسیاری از مراکز درمانی، خدمات مامایی ارائه می‌دهند. در بسیاری از درمانگاه‌ها از جمله درمانگاه مامایی بیمارستان شهید رحیمی، اموری مانند رسیدگی به بیماری‌های زنان، غربالگری انواع سرطان زنان، نمونه‌گیری پاپ‌اسمیر، غربالگری پیش از ازدواج، ارائه مشاوره قبل از زایمان، خدمات زایمان و مامایی در زایشگاه، خدمات پس از زایمان، پیشگیری و مراقبت‌های عفونت و... ارائه می‌شود. موضوع مهم دیگر

ماما هم‌نشین بیمار در تمام مراحل بارداری و زایمان است. پایش سلامت مادر توسط ماما منجر به تولد نوزاد سالم می‌شود. کنترل صدای قلب نوزاد، کنترل فشار خون، آموزش ورزش و نرمش‌هایی برای زایمان راحت، آموزش تکنیک‌های فشار حین زایمان، مانیتورینگ مادر، رگ‌گیری مناسب و آموزش تکنیک‌هایی برای کاهش استرس از جمله وظایف مهم مامایی به شمار می‌رود. علاوه بر تجربه حرفه‌ای و علمی، ماما با برقراری ارتباط عاطفی با بیماران، صبورانه و دلسوزانه آنها در داشتن زایمان کم‌درد کمک می‌کند.

ماما همواره پشت صحنه قرار دارد و اهمیت کار او به نحو شایسته دیده نمی‌شود

مسئول بلوک زایمان بیمارستان تأمین اجتماعی سبلان اردبیل:

مامایی شغل عاشقان است

مسئول بلوک زایمان بیمارستان تأمین اجتماعی سبلان اردبیل بیش از ۲۴ سال است که در کسوت مامایی خدمت‌رسانی می‌کند. او با عشق و علاقه درباره این حرفه سخن می‌گوید و به جایگاه معنوی

گفت‌وگو

زایشگاه می‌شوند، بیان می‌کنند که کار مامایی بسیار زیاد و دشوار است.»

او می‌گوید: «ماما در خط مقدم زایمان طبیعی قرار دارد و با توجه به سیاست افزایش جمعیت، اهمیت خدمات مامایی باید بیشتر نمایان شود. اگر خدمات مامایی نباشد، سلامت مادر و نوزاد به خطر می‌افتد. ماما تمام مراحل قبل از بارداری، دوران بارداری، حین بارداری و پس از تولد را پایش می‌کند. حتی معتمد آموزش و پرورش باید از خدمات مامایی برای آموزش دختران در مدرسه استفاده و ماما بتواند دانش‌آموزان را در زمینه مسائل بهداشتی، راهنمایی کند. در برخی از موارد مشاهده می‌شود که مادران در ماه‌های آخر بارداری به مراکز درمانی مراجعه می‌کنند و بسیار بلا تکلیف هستند و نمی‌دانند چه روشی برای انجام زایمان بهتر است. بعضاً مشاهده می‌شود که این افراد در مسیری قرار می‌گیرند که در آخر به سزارین منجر می‌شود. از این رو لازم است طوری برنامه‌ریزی شود تا مادران باردار از کانال مراکز بهداشتی عبور کنند تا ما به هدف نهایی که زایمان ایمن و سلامت مادر و نوزاد است، دست یابیم.» مسئول بلوک زایمان بیمارستان سبلان به چالش‌های حرفه مامایی نیز اشاره می‌کند: «شیفت‌های کاری مامایی بسیار سنگین

معتقد است که بخش‌های زایمان در مقایسه با سایر بخش‌ها کم‌رنگ دیده می‌شود: «متأسفانه به مسائل زایشگاه در مقایسه با سایر بخش‌ها کمتر رسیدگی و توجه می‌شود. شاید علت این است که تردد آقایان در این بخش‌ها بسیار کم است و مشکلات ما را از نزدیک نمی‌توانند لمس کنند. ما همواره پشت صحنه قرار داریم؛ حتی اهمیت کار ما نیز به نحو شایسته دیده نمی‌شود. تأکیدم بر مسائل مامایی در سطح کلان جامعه است و محدود به تأمین اجتماعی نیست.»

میرزایی ادامه می‌دهد: «حتی میزان ضریب «کا»ی زایمان که به ما تعلق می‌گیرد، بسیار ناچیز است، در حالی که خدمات برخی مشاغل از جمله پرستاری تعرفه‌گذاری شده و انجام هر یک از امور مانند سرم‌تراپی، رگ‌گیری و نمونه‌برداری، مشمول پرداخت است که البته حق‌شان نیز هست و باید حدمرز دریافتی‌های کادر درمان به هم نزدیک باشد، اما خدمات مامایی در این تعرفه‌گذاری جایی ندارد. از طرفی، پرستاری به عنوان شغل سخت و زیان‌آور، پنج سال بخشودگی سنوات دارد و این میزان برای مامایی کمتر از دو سال در نظر گرفته شده است. این در حالی است که ماما مسئولیت شغلی بسیار سنگینی را بر دوش دارد؛ حتی برخی همکاران حوزه درمان که وارد

رقیه میرزایی، ماما را سکندار زایمان طبیعی توصیف می‌کند و معتقد است حرفه مامایی در مقایسه با سال‌های گذشته پرتنگ شده است: «با توجه به مطرح شدن قوانین جوانی جمعیت و فرزندآوری به عنوان مهمترین مسأله کشوری، اهمیت حرفه مامایی نیز برجسته‌تر شده است. از سوی دیگر، ترویج زایمان طبیعی و کاهش عمل سزارین که در سال‌های اخیر در اولویت برنامه‌های نظام سلامت قرار گرفته، جایگاه ماما به عنوان سکندار زایمان طبیعی، مورد توجه قرار گرفته است.»

او ادامه می‌دهد: «با توجه به اینکه سال‌های مدیدی را در حرفه مامایی سپری کرده‌ام، عاشق شغلم هستم؛ زیرا وظایف مامایی توأم با ابعاد انسانی و عاطفی است. معتمد سخت‌ترین زمان زندگی یک مادر، لحظه زایمان است و در لحظاتی که مادر شدیدترین درد را احساس می‌کند و خود را در مقابل این همه درد و رنج تنها می‌بیند، ماما در کنار او قرار دارد و از او حمایت می‌کند.» این ماما می‌افزاید: «وقتی مادر در شرایط سخت قرار می‌گیرد، ما نیز دچار استرس می‌شویم. گویی چندین برابر عمر ما کم می‌شود. وقتی مادر افت تپش قلب پیدا می‌کند، ضربان قلب ما نیز کند می‌شود.» مسئول بلوک زایمان بیمارستان سبلان